

Prognose for arbejdsmarkedets tre hovederhverv marts 2010

Vending på arbejdsmarkedet i sigte - spareplan kan forværre udsigterne

De tre private hovederhverv fik hård medfart i 2009, hvor i alt 150.000 arbejdspladser gik tabt. Frem mod 2011 udestår et tab af arbejdspladser på godt 60.000. Der er dog lys for enden af tunnelen for specielt servicesektoren, hvor beskæftigelsen i 2. halvår 2011 forventes at stige igen. Regeringens bebudede spareplan truer vendingen på arbejdsmarkedet.

af arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**

29. marts 2010

Prognosens hovedkonklusioner

- Industrien har fra toppen i 3.kvt. 2008 mistet 53.000 arbejdspladser svarende til 13,5 pct. af beskæftigelsen. Frem til 2. halvår 2011 mister industrien yderligere godt 12.500 arbejdspladser, hvorefter beskæftigelsesfaldet stopper. Industrien vinder dog ikke arbejdspladser tilbage.
- Bygge- og anlægssektoren har fra toppen i 3.kvt. 2008 mistet 22.000 arbejdspladser. Det er mere end hver 10. arbejdsplads. Frem til 2.halvår 2011 taber bygge- og anlægssektoren yderligere ca. 9.000 arbejdspladser. Herefter stiger beskæftigelsen svagt.
- Servicesektoren har frem til 4.kvt. 2009 mistet 77.000 arbejdspladser siden toppen i 2008 og mister frem til vendingen i 2.halvår 2011 yderligere 39.000 arbejdspladser.
- Regeringens bebudede spareplan vil reducere beskæftigelsen. Påvirker den samtidig adfærden i kommuner og husholdninger negativt kan det koste vendingen på arbejdsmarkedet. AE anbefaler derfor, at man ikke strammer finanspolitikken, før der er kommet ordentlig gang i væksten, og vi har fået en tydelig vending på arbejdsmarkedet. Det vil sige ikke før 2011.
- På baggrund af AEs prognose skønnes langtidsledigheden at kunne vokse med 40-45.000 personer. Det kan i sidste ende hæve den strukturelle ledighed med 25.000. En spareplan vil forværre udsigterne på disse områder.

Kontakt

Arbejdsmarkedsøkonom

Erik Bjørsted

Tlf. 33 55 77 15

Mobil 27 68 79 50

eb@ae.dk

Presseansvarlig

Janus Breck

Tlf. 33 55 77 25

Mobil 40 61 34 38

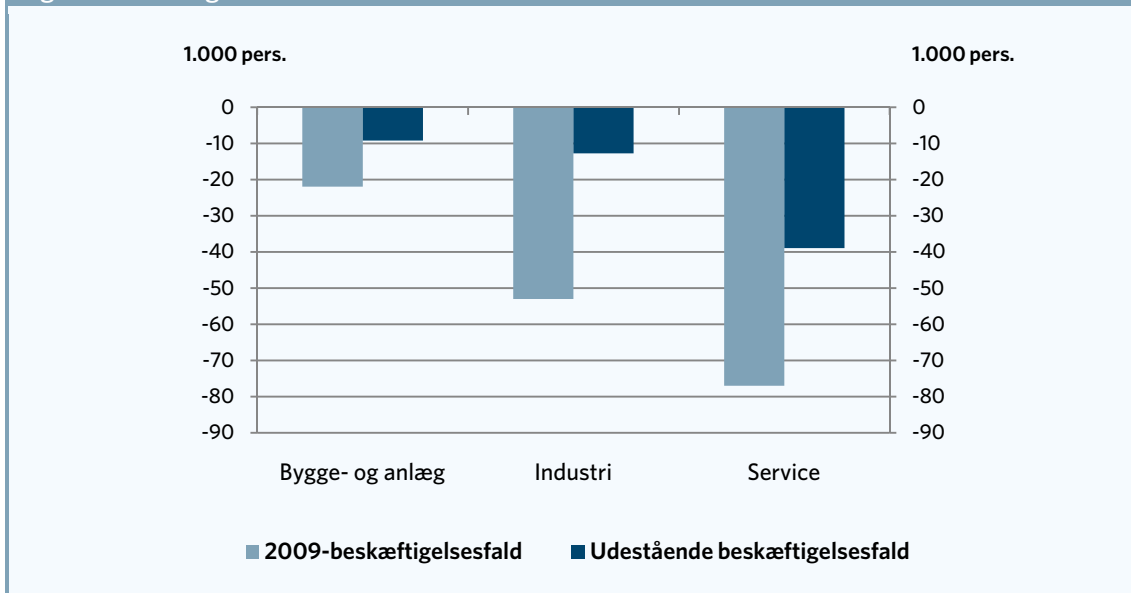
jb@ae.dk

Resumé af prognosen

2009 blev et rædslernes år for de tre private hovederhverv: Bygge- og anlæg, industri og service. Samlet gik ca. 150.000 arbejdspladser tabt fra toppunktet i 3. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009, som fordelte sig meget bredt på arbejdsmarkedet. Værst gik det udover industrien og bygge- anlægssektoren, som mistede hhv. 53.000 og 22.000 arbejdspladser. Det svarer til mere end hver 10. arbejdsplads i begge disse brancher. I antal mistede servicesektoren næsten 77.000 arbejdspladser, hvilket svarer til godt 6 pct. af arbejdspladserne i sektoren.

Den hårde medfart arbejdsmarkedet fik i 2009 var værre end frygtet i AEs seneste prognose (oktober 2009). Til gengæld ser de største beskæftigelsesfald nu ud til at være overstået, og vendingen på arbejdsmarkedet forventes at komme i 2. halvår 2011. I tiden frem til 2. halvår 2011 forventes yderligere godt 60.000 arbejdspladser at gå tabt. Det viser figur 1.

Figur 1. Beskæftigelsesfald i hovederhvervene frem til 2. Halvår 2011

Kilde: AE (grundforløb) på baggrund af ADAM og Danmarks Statistik.

Bygge- og anlægssektoren taber godt 9.000 arbejdspladser fra 2009 til 2. halvår 2011, mens industrien taber yderligere 12.500 arbejdspladser. Service mister ca. 39.000 arbejdspladser. Der går således fortsat nogen tid endnu, før vendingen på arbejdsmarkedet indtræffer. Den værste udvikling er imidlertid lagt bag os.

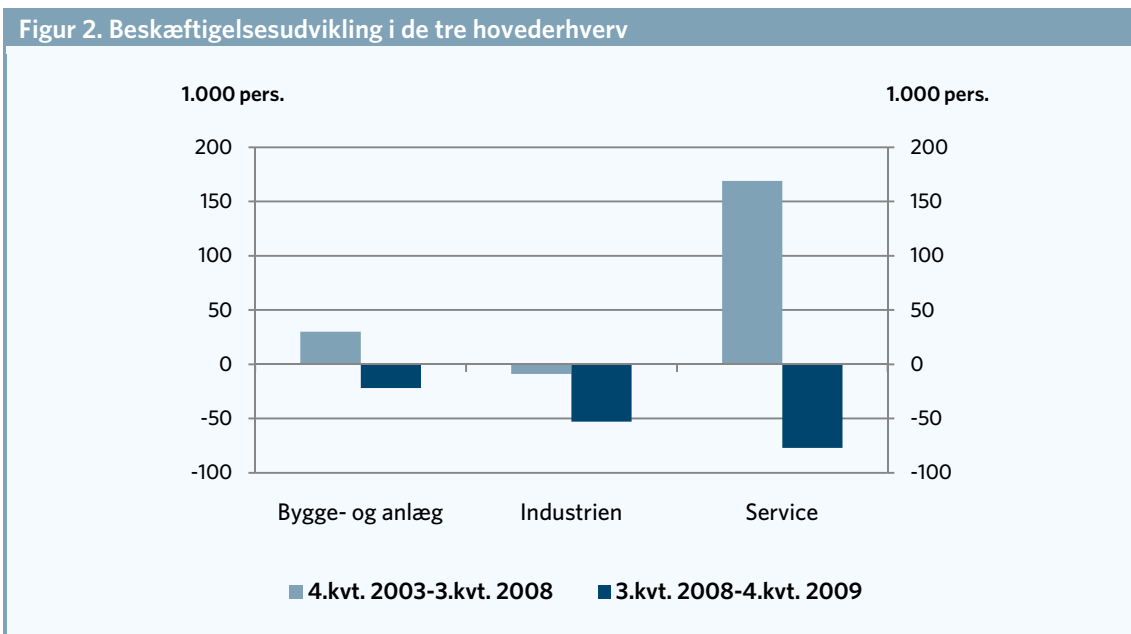
AE vurderer på baggrund af prognosen, at langtidsledigheden kan vokse med 40-45.000 personer fra bunden i 2008. Dermed kan den strukturelle ledighed vokse med 25.000 personer til stor skade for væksten og den finanspolitiske holdbarhed. Dertil kommer, at regeringens annoncerede spareplan kan kvæle det spirende opsving, især hvis der oven i nulvæksten i det offentlige forbrug kommer mere forsigtige forbrugere, og kommunerne ikke tør bruge penge på de planlagte investeringer. Et scenario, hvor det sker, viser, at i alt ca. 25.500 arbejdspladser kan gå tabt i de tre private hovederhverv (målt som årgennemsnit). Bygge- og anlægssektoren mister med spareplan 5.000 arbejdspladser, industrien ca. 1.500 arbejdspladser og service 19.000 arbejdspladser. Det truer vendingen på arbejdsmarkedet, vil give flere langtidsledige og forøge risikoen for en højere strukturel ledighed til yderligere skade for væksten og de offentlige finanser på længere sigt.

Overordnede status og udsigter for de tre hovederhverv

Dansk økonomi oplevede i 2009 den største vækstkrise i efterkrigstiden. BNP faldt med 5,1 pct. og beskæftigelsen i de tre private hovederhverv faldt med ca. 150.000 personer fra toppen i 3. kvartal 2008 til 4.kvartal 2009. Ledigheden steg i samme tidsrum med ca. 70.000 fuldtidspersoner. Beskæftigelsen faldt i 2009 dermed mere end dobbelt så meget, som ledigheden steg.

Krisen ramte meget bredt. Bygge- og anlægssektoren og industrien mistede fra 3. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009 hhv. 22.000 og 53.000 arbejdsplads. Det svarer til mere end hver 10. arbejdsplads i disse brancher. Servicesektoren mistede i samme tidsrum 77.000 arbejdspladser, hvilket svarer til ca. 6 pct. af beskæftigelsen i sektoren, og har aldrig før oplevet så stort et tab af arbejdspladser.

Figur 2 viser beskæftigelsestab i de tre hovederhverv fra 3. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009 sammenlignet med beskæftigelsesudviklingen i de gode år fra 2004- 2008. Som det fremgår, har bygge- og anlægssektoren på nuværende tidspunkt sat næsten ¾ af beskæftigelsesfremgangen over styr, mens servicesektoren har sat godt 45 pct. af beskæftigelsesfremgangen siden 2004 over styr. Industrien holdt mere eller mindre blot skindet på næsen i de gode år og beskæftigelsen må i 2009 siges at have været i frit fald.¹

Kilde: AE på baggrund af ADAM.

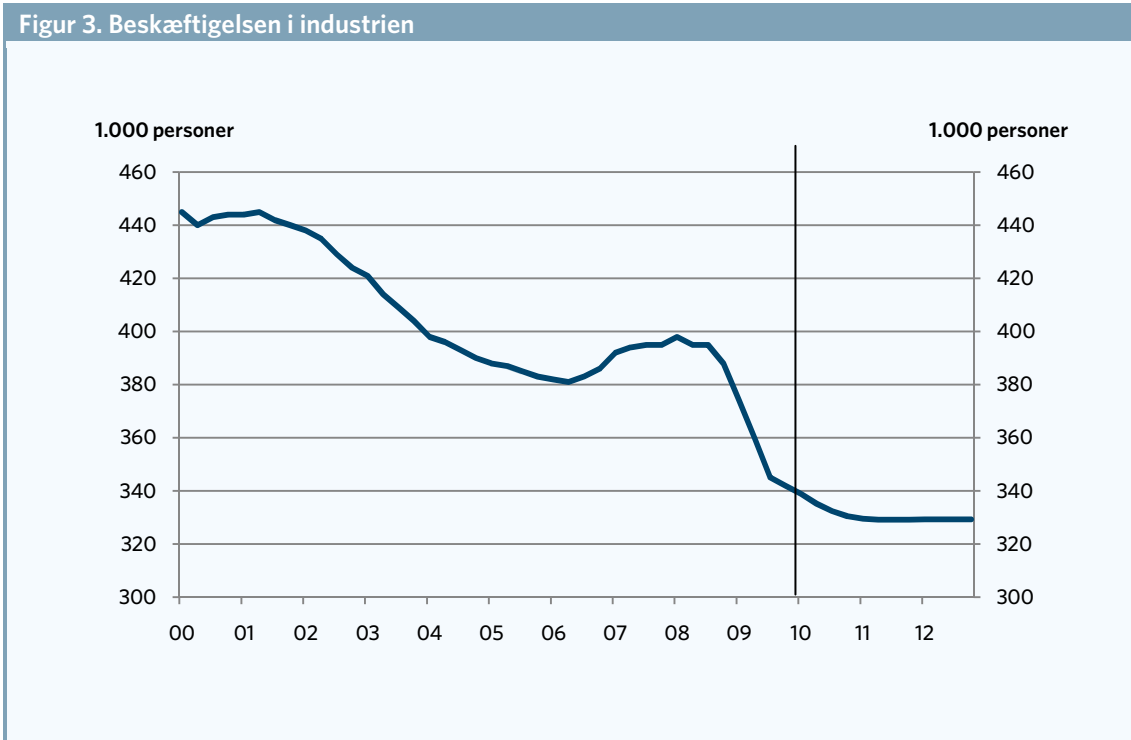
Dette massive tab af arbejdspladser i 2009 har været drevet af historiske fald i erhvervenes produktion. Industriens produktion faldt med 12,7 pct. i 2009, bygge- og anlæg med 12,2 pct. og service med 4,3 pct.

Udsigterne tegner lysere fremadrettet for alle tre hovederhverv. Indikatorerne tyder på fremgang i 2010, omend væksten på kort sigt ikke tegner til at blive prangende i nogen af hovederhvervene. Der er dog et begrundet håb om at vi kan komme til at se en vending på arbejdsmarkedet for servicesektoren allerede i 2. halvår 2011. Bygge- og anlægsbeskæftigelsen og industriens beskæftigelse kan også stoppe deres fald i 2. halvår 2011, men der bliver ikke tale om nogen markant vending i disse to erhverv.

¹ Industriens beskæftigelse steg midlertidigt fra 2.kvartal 2006 til 1.kvartal 2008 med 17.000 personer.

Fortsat pres på industriens beskæftigelse

Industriens produktion og beskæftigelse oplevede sidste år de største fald, der er registreret i nyere tid. Egenproduktionen (værditilvæksten i faste priser) faldt med mere end 12 pct., mens beskæftigelsen faldt med 9½ pct. på årsplan. Fra toppunktet i starten af 2008 til og med 4. kvartal 2009 har industrien tabt mere end 53.000 arbejdspladser. Det viser figur 3.

Anm.: Stregen i figuren markerer prognosens begyndelse.
 Kilde: AE på baggrund af ADAM.

Figur 3 viser samtidig den forventede beskæftigelsesudvikling ifølge prognosens grundforløb. Som det fremgår, forventer vi fortsat beskæftigelsesfald ind til midten af 2011, hvor beskæftigelsen vil stabilisere sig uden dog at stige. Samlet ventes yderligere beskæftigelsesfald set på kvartaler på 12.000-13.000 personer. Det betyder, at vi har lagt den meste eksplosive udvikling bag os. Målt på årsplan fra 2009 til 2010 tegner faldet (20.000 personer) større, hvilket afspejler et lavt udgangsniveau fra 2009.

Udviklingen på industriens arbejdsmarked afspejler væksten i industrien. I 2010 ventes en relativ svag vækst på årsplan på ½ pct., mens vi i 2011 og 2012 får vækstrater omkring eller over normalen.

Tabel 1 viser nøgletallene for industrien fra AEs prognose (grundforløbet). Som det fremgår, skyldes det store fald i egenproduktionen sidst år et stort fald i såvel investeringer, privat forbrug samt eksport. Samtidig har lagernedbrydning - i det omfang det ikke modsvarer importlagre - været med til at trække industriens produktion ned.

Tabel 1. Nøgletal for industrien

	2008	2009	2010*	2011*	2012*
Realvækst i pct., kædede mængder					
Privat forbrug	-0,3	-4,6	2,0	2,0	2,0
Maskininvesteringer	-2,2	-10,5	-9,0	0,5	7,0
Industrilagre, vækstbidrag	1,0	-5,3	0,4	2,4	0,5
Vareeksport	2,6	-13,0	2,8	5,0	5,0
Værditilvækst	-0,3	-12,7	0,5	1,4	2,6
Vækst i pct.					
Produktivitet	-0,2	-2,9	6,2	2,7	2,5
Niveau			Ændring i 1.000 pers.		
Beskæftigelse (1.000 personer)	395	-39	-20	-4	0

Anm.: Produktiviteten er målt som produktionen pr. ansat.

* prognosens grundforløb

Kilde: AE på baggrund af ADAM.

Industriens vækst i årene 2010-2012 afspejler

- en fremgang i eksporten, men hvor vi først de kommende år får normale vækstrater.
- et stigende privat forbrug omkring normalvækst gennem hele prognoseperioden.
- et skifte i investeringerne i maskiner, inventar, transport mv. fra et stort fald i 2010 til svagt positiv vækst i 2011 og betydelig vækst i 2012.
- endelig vil lagrene trække vækst med sig i industrien, men hvor meget er usikkert, da en del trækkes af importlagre, som ikke påvirker væksten i dansk økonomi.

Faldet i investeringerne i maskiner, inventar, transport mv. i 2009 skyldes et styrtdyk i ordrebeholdning, kapacitetsudnyttelse samt i eksporten. Derudover er investeringerne blevet ramt af stramninger i kreditvilkårene, som finanskrisen har ført med sig.

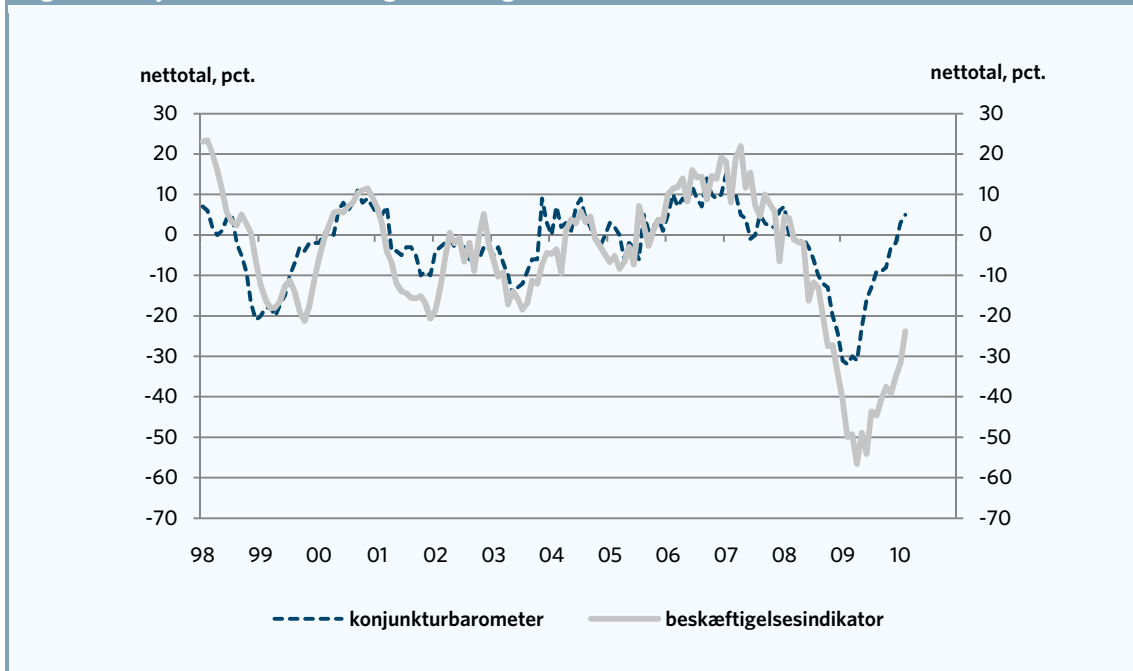
Både mål for den samlede kapacitetsudnyttelse og industrivirksomhedernes meldinger om ledig produktionskapacitet viser, at der i 2010 stadig vil være en massiv overkapacitet i dansk økonomi. Virksomhederne kan derfor på kort sigt imødekomme større efterspørgsel uden at skulle øge investeringsniveauet i hverken maskiner, inventar, transportmidler mv. eller nye bygninger. Tværtimod forventes erhvervsinvesteringerne også at falde ret markant i år. Det er først til næste år og i 2012, vi kan forvente positiv vækst i erhvervslivets investeringer igen, i takt med at der kommer mere gang i væksten og overkapaciteten reduceres.

Prognosen indebærer en meget markant stigning i industriens produktivitet (målt som værditilvæksten per beskæftiget) i 2010, mens vi de kommende år får mere normale produktivitetsvækstrater. Udviklingen i 2010 afspejler, at industrivirksomhederne alene ved en større kapacitetsudnyttelse kan i mødekomme den stigende efterspørgsel. Samtidig får vi indhentet en del af det produktivitetsefterslæb, der tilsyneladende har været efter et par år med nedgang i produktiviteten.

Ser vi på de fremadrettede indikatorer, tegner billedet bedre end sidste år. Den sammensatte konjunkturindikator for industrien er steget ret markant fra bunden i februar 2009, og har i de to første måneder af 2010 haft en positiv tendens. Det viser figur 4. Det afspejler især en markant forbedring af produktionsforventningerne, men også en betydelig ændring i vurderingen af lagersituationen, hvor der er nedbrudt lagre. Endelig har der i slutningen af 2009 og i starten af 2010 været en markant bedring at

spore for industriens ordrebeholdning, herunder til eksport. Selvom tendensen i ordrebeholdningen fortsat er negativ, ligger den markant over niveauet fra sidste år.

Figur 4. Konjunktur barometer og beskæftigelsesindikator for industrien

Anm.: Beskæftigelsesindikatoren afspejler virksomhedernes vurdering af udviklingen i måneden og de foregående to måneder frem til og med februar 2010.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

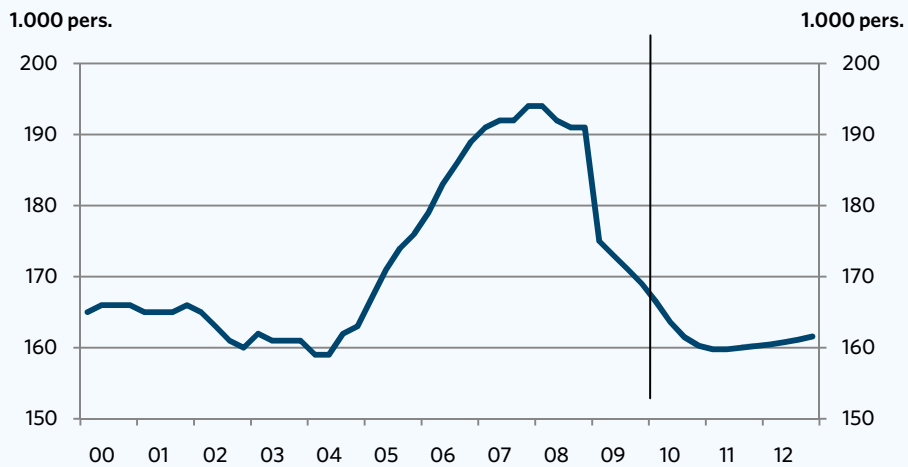
Kigger man på industriens ordreindgang fra omsætnings- og produktionsstatistikken, så lå perioden november 2009 til januar 2010 3¾ pct. højere end november 2008 til januar 2009. Det dækker over en stigning på 12½ pct. til eksport, mens der har været en nedgang til hjemmemarkedet på 16½ pct. Tallene vidner om, at den danske indenlandske økonomi fortsat har det svært.

Beskæftigelsesindikatoren for den samlede industri er også gået markant op det seneste halve år, men fra et rekordlavt niveau, så indikatoren er stadig negativ. Det fremgår af figur 4. Det taler for yderligere fald i industriens beskæftigelse i starten af 2010, men også for at det meste eksplosive er lagt bag os.

Bygge- og anlægssektoren ligger underdrejet

Bygge- og anlægssektoren har allerede mistet ca. ¾ af den beskæftigelsesfremgang, som blev høstet fra 2004 til 2008. Udsigterne tilsiger fremadrettet at også den sidste rest af fremgangen siden 2004 bliver sat over styr, og dermed vil ca. 15 pct. af arbejdspladserne være forsvundet i 2011 i bygge- og anlægsbranchen. Modsat de andre hovedbrancher er der ikke tegn på vækst før efter 2010. Væksten i 2011 og 2012 bliver ikke stor, men stor nok til at bremse beskæftigelsesfaldet i bygge- og anlægsbranchen i løbet af 2. halvår 2011. Det fremgår af figur 5.

Figur 5. Beskæftigelsen i bygge- og anlæg

Anm.: Stregen i figuren markerer prognosens begyndelse.
 Kilde: AE på baggrund af ADAM.

Beskæftigelsesindikatoren er fortsat meget negativ og tillige faldende. Selvom den hårde vinter har sat sine spor her tyder det på, at beskæftigelsen fremadrettet vil falde en rum tid endnu. Det fremgår af figur 6.

Figur 6. Beskæftigelsesindikator

Anm.: Beskæftigelsesindikatoren afspejler virksomhedernes vurdering af udviklingen i måneden og de foregående to måneder.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

At vi trods alt mener, at der er håb for at beskæftigelsen holder op med at falde i løbet af 2011 skal ses i lyset af, at boliginvesteringerne langsomt kommer sig i 2011 og at de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer holder op med at falde. Det fremgår af tabel 2, som viser nøgletallene for bygge- og anlægssek-

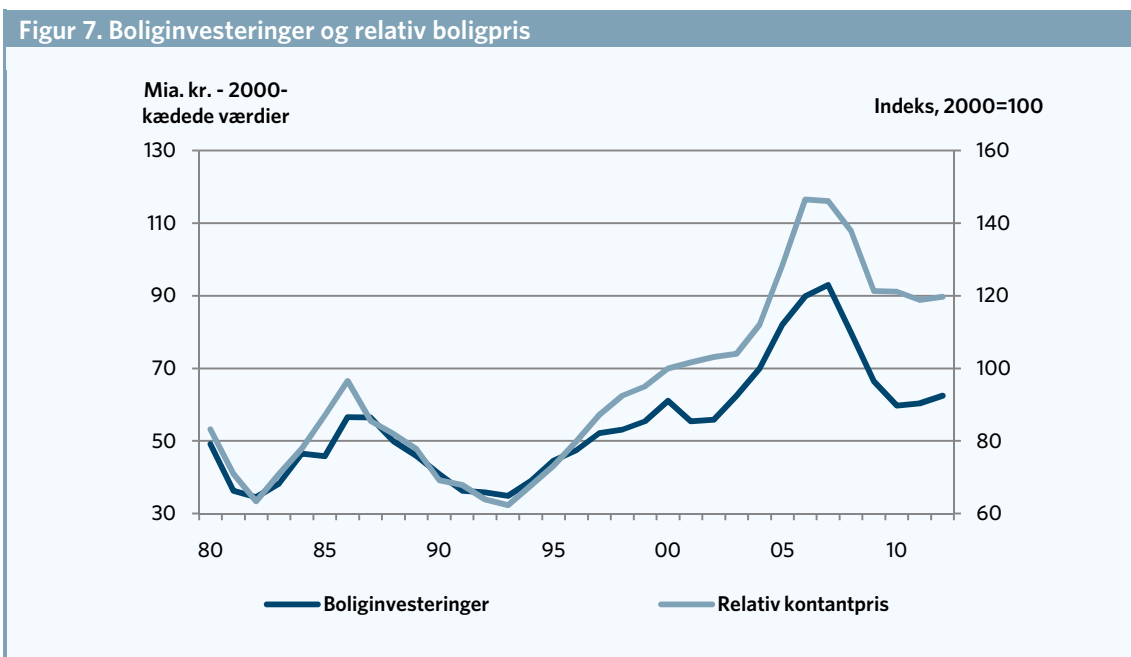
toeren. Det der driver væksten i bygge- og anlægssektoren, er boliginvesteringerne sammen med de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer. Som det fremgår af tabellen falder investeringerne fortsat i 2010, hvilket bevirker at væksten i bygge- og anlægsbranchen er negativ i 2010, men investeringerne begynder at vokse igen i 2011 og 2012, hvilket kan bremse beskæftigelsesfaldet i branchen.

Tabel 2. Nøgletal for bygge- og anlægssektoren

	2008	2009	2010*	2011*	2012*
Realvækst i procent, kædede mængder					
Boliginvesteringer	-14,2	-16,8	-10,0	1,0	3,5
Øvrige bygge- og anlægsinvesteringer	3,1	-10,9	-2,5	0,0	2,0
Værditilvækst	-5,3	-12,1	-6,0	1,6	2,0
Vækst i procent					
Produktivitet	-5,0	-1,8	-0,7	3,5	1,4
Niveau					
Beskæftigelse	192	-20	-9	-3	1
Ændring 1.000 pers.					

Anm.: Produktiviteten er målt som produktionen pr. ansat.
 * prognosens grundforløb
 Kilde: AE på baggrund af ADAM.

At boliginvesteringerne begynder at vokse lidt igen i 2011 skyldes, at boligpriserne stopper med at falde, og at den relative kontantpris på boliger (prisen på énfamiliehuse korrigeret for boliginvesteringsprisen) begynder at stige lidt igen. Jo dyrere det er at købe et nyt hus i forhold til at få bygget et nyt, jo højere vil boliginvesteringerne være. Historisk set har der været en tæt sammenhæng mellem udviklingen i boliginvesteringerne og boligprisudviklingen relativt til prisen på at bygge nye boliger. Det viser figur X. Vi så allerede i 2007 en opbremsning i de relative boligpriser, som vi i prognosens grundforløb forventer fortsætter frem til 2011, hvor vi vil se en lille vending. Sammenhængen mellem de relative boligpriser og boliginvesteringerne fortsætter derfor også fremadrettet med denne prognose.

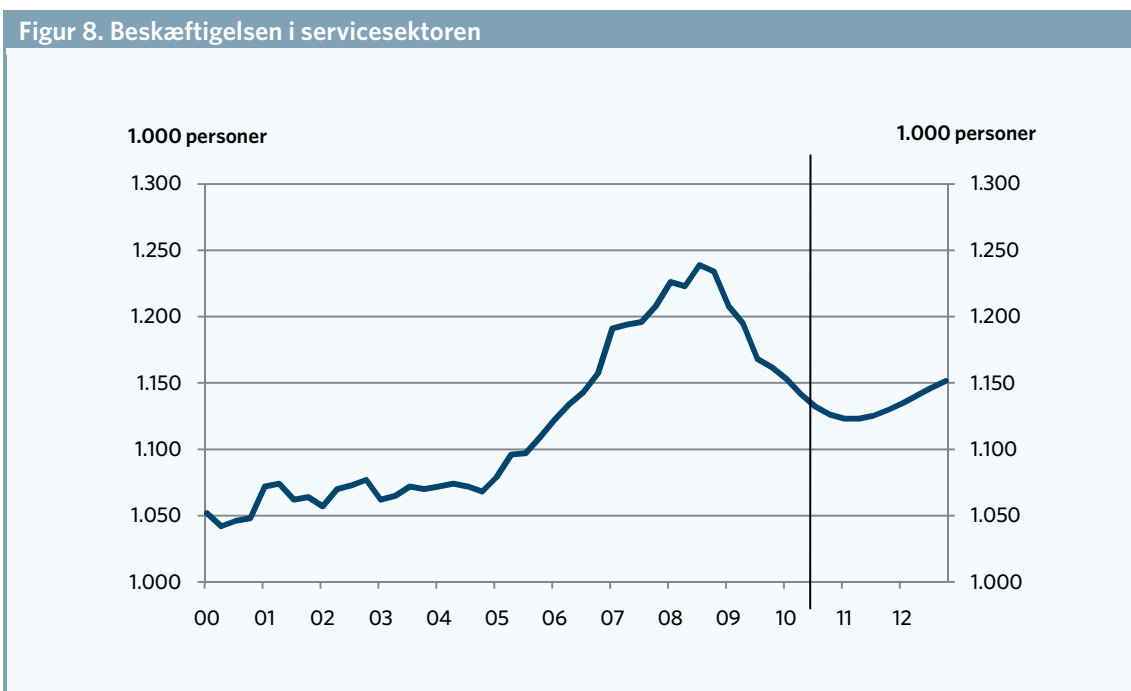
Anm.: Den relative kontantpris er konstrueret ved at sætte prisudviklingen på enfamiliehuse i forhold til prisudviklingen målt ved deflatoren for boliginvesteringerne.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik (ADAM).

Samtlige indikatorer peger på en fortsat underdrejet for bygge- og anlægssektor i starten af 2010. Det påbegyndte nybyggeri af både boliger og byggeri i produktion, administration mv. fortsatte med at falde i slutningen af 2009. Niveauet for påbegyndelserne er slået tilbage til de niveauer vi så i midten af 1990'erne. Konjunkturindikatoren har i modsætning til industrien og servicesektoren ikke rettet sig det seneste halve år og ligger fortsat på et rekordlavt niveau. Det afspejler at ordrebeholdningen fortsat er presset i bund og at beskæftigelsesforventningerne er stærkt negative. Den hårde vinter hjælper selvfølgelig ikke på dette billede.

Indikatorerne for boligmarkedet tegner ikke noget entydigt billede. Det faldende udbud af boliger til salg tyder på et mindre tilsandet boligmarked. Det støttes af, at forholdet mellem udbudspris og handelspris er faldet på det seneste, og at køberne derfor i større grad end tidligere er villige til at betale det, som sælger kræver. Såvel udbuddet og spændet mellem udbuds- og salgspris ligger dog stadig på et højt niveau. Samtidig viser de fortsat stigende liggetider, at boligmarkedet stadig er tilsandet. Det er baggrunden for den forholdsvis neutrale udvikling i boligpriserne, som prognosen afspejler.

Fortsat beskæftigelsesfald men lys forude for servicesektoren

Servicesektoren fik også en hård medfart i 2009. Samlet gik næsten 77.000 arbejdspladser tabt i sektoren fra toppen i 2008 til udgangen af 2009 – det svarer til 6,2 pct. af beskæftigelsen. Et så stort tab af arbejdspladser har servicesektoren ikke oplevet før. Figur 8 viser udviklingen i servicebeskæftigelsen. Som det fremgår, udestår stadigvæk et markant tab af arbejdspladser i servicesektoren.

Anm.: Stregen i figuren markerer prognosens begyndelse.
 Kilde: AE på baggrund af ADAM

Fra 2009 til 2.kvartal 2011 falder beskæftigelsen med knapt 39.000 personer. Det svarer til ca. 3,4 pct. af 2009 beskæftigelsen. Forventningerne om faldende beskæftigelse bakkes på kort sigt op af beskæftigelsesindikatoren for servicesektoren. Som det fremgår af figur 9 har indikatoren rettet sig en del det seneste år, men ligger fortsat klart i det negative spektrum.

Figur 9. Beskæftigelsesindikator

Anm.: Beskæftigelsesindikatoren afspejler virksomhedernes vurdering af udviklingen i måneden og de foregående to måneder.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

På lidt længere sigt er der lysere udsigter for arbejdsmarkedet i servicesektoren. Det skyldes, at det private forbrug og tjeneeksporten stiger pænt igen i 2011 og 2012. Endvidere trækker det offentlige vare- og tjenestekøb op på væksten. Det fremgår af tabel 3, som viser sektorens nøgletal.

Tabel 3. Nøgletal for servicesektoren

	2008	2009	2010*	2011*	2012*
Realvækst i procent, kædede mængder					
Privat forbrug	-0,2	-4,6	2,0	2,0	2,0
Off. Vare- og tjenestekøb.	0,4	2,3	3,0	2,5	2,8
Tjenesteeksport (ex søtransport)	5,1	-5,0	0,0	3,7	5,4
Værditilvækst	-1,4	-4,4	1,0	2,2	2,6
Vækst i procent					
Produktivitet	-4,5	-1,1	4,4	3,2	1,3
Niveau, 1.000 pers.			Ændring, 1.000 pers.		
Beskæftigelse (1.000 personer)	1395	-47	-45	-13	17

Anm.: Produktiviteten er målt som produktionen pr. ansat.
 * prognosens grundforløb
 Kilde: AE på baggrund af ADAM.

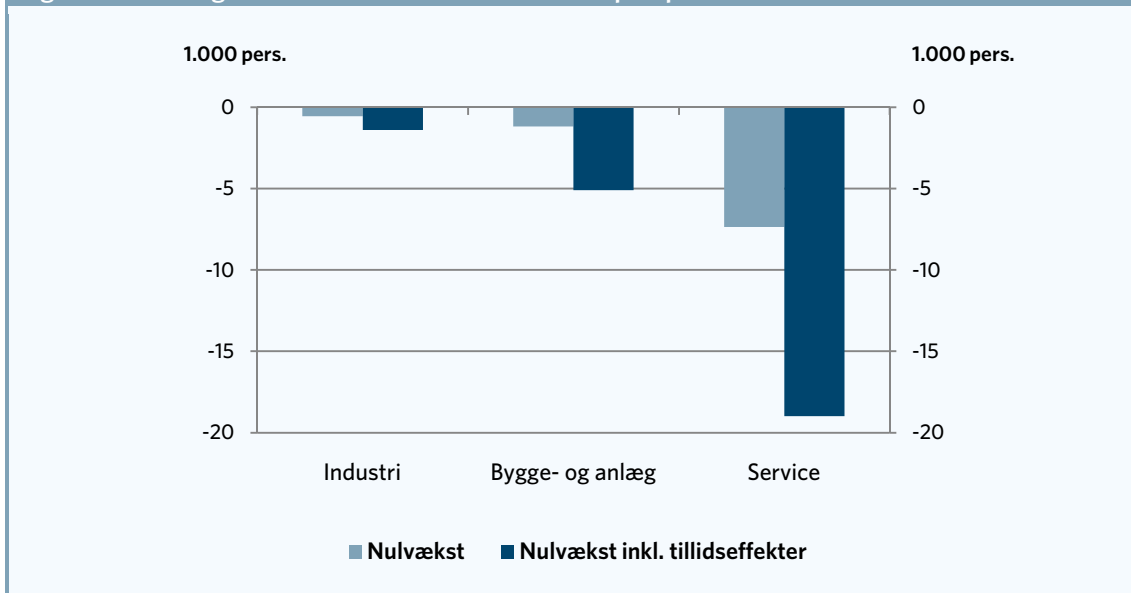
Efter nogle år med faldende produktivitet, forventes en høj produktivitetsvækst i servicesektoren i år og næste år, mens vi 2012 har en mere normal produktivitetsvækst. Det afspejler at beskæftigelsesvendingen kommer med forsinkelse og at noget af de senere års produktivitetstab indhentes igen.

Spareplan forværrer udsigterne for arbejdsmarkedet

Vendingen på arbejdsmarkedet i 2011 er i høj grad truet af regeringens annoncerede spareplan. Spareplanen indebærer i første omgang nulvækst i det offentlige forbrug fra 2011-2013. Med udsigt til spareplan kan man dog med rette frygte at kommunerne allerede i år ikke bruger penge på de planlagte investeringer. Derudover er der en risiko for, at forbrugerne bliver mere forsigtige med udsigten til "hestekur", herunder som følge af en dårligere arbejdsmarkedsudvikling og et nedadgående pres på boligpriserne.

Vi har derfor oven på nulvækst i det offentlige forbrug i 2011 og 2012, beregnet effekterne af lavere offentlige investeringer i 2010 og 2011, samt en reduktion i forbrugskvoten på 1¼ pct. Reduktionen af de offentlige investeringer i år og næste år ligger på linje med den forskel vi har fra planlagte og de realiserede offentlige investeringer i nationalregnskabet i 2009 (0,2 pct. af BNP). Figur 4 viser beskæftigelseseffekterne på de tre hovederhverv, hvis regeringens spareplan realiseres.

Figur 4. Beskæftigelsesfald i hovederhvervene med spareplan

Anm.: Figuren viser beskæftigelsesudviklingen i 2012 med regeringens spareplan. Tillidseffekter er lagt ind i beregningen svarende til at forbrugskvoten gradvist sænkes med 1,25 pct.. Derudover er det forudsat at kommunerne ikke gennemfører alle de planlagte investeringer svarende til at efterslæbet på de offentlige investeringer, som nationalregnskabet viser for 2009 på 0,2 pct. af BNP fortsætter i 2010 og 2011.
 Kilde: AE på baggrund af ADAM og Danmarks Statistik

Hvis spareplanen ikke får negative konsekvenser for forbrugertilliden og de offentlige investeringer kommer i gang som ventet, taber de tre hovederhverv tilsammen godt 9.000 arbejdspladser, hvoraf bygge- og anlæg taber knapt 1.200 arbejdspladser, industrien godt 550 arbejdspladser og service 7.400 arbejdspladser.

Hvis vi yderligere indregner de negative tillidseffekter spareplanen kan have for husholdningerne samtidig med at de offentlige investeringer ikke kommer i gang som ventet, går i alt ca. 25.500 arbejdspladser tabt i de tre private hovederhverv. Bygge- og anlægssektoren mister med spareplanen 5.000 arbejdspladser, industrien ca. 1.500 arbejdspladser og service 19.000 arbejdspladser. Det betyder at industriens beskæftigelse fortsætter med at falde gennem prognoseperioden, at vi ikke får en vending i bygge- og anlægsbeskæftigelsen, og at vendingen i servicesektorens beskæftigelse vil være næsten væk i 2012.

Gennemfører regeringen den bebudede spareplan allerede fra 2011 får vi en stramning af finanspolitikken der ikke er set større siden kartoffelkuren i midten af 1980'erne. Forskellen mellem den gang og nu, er at vi i dag har en totalt underafkølet økonomi med masser af ledig kapacitet, mens man den gang kunne tale om overophedning.

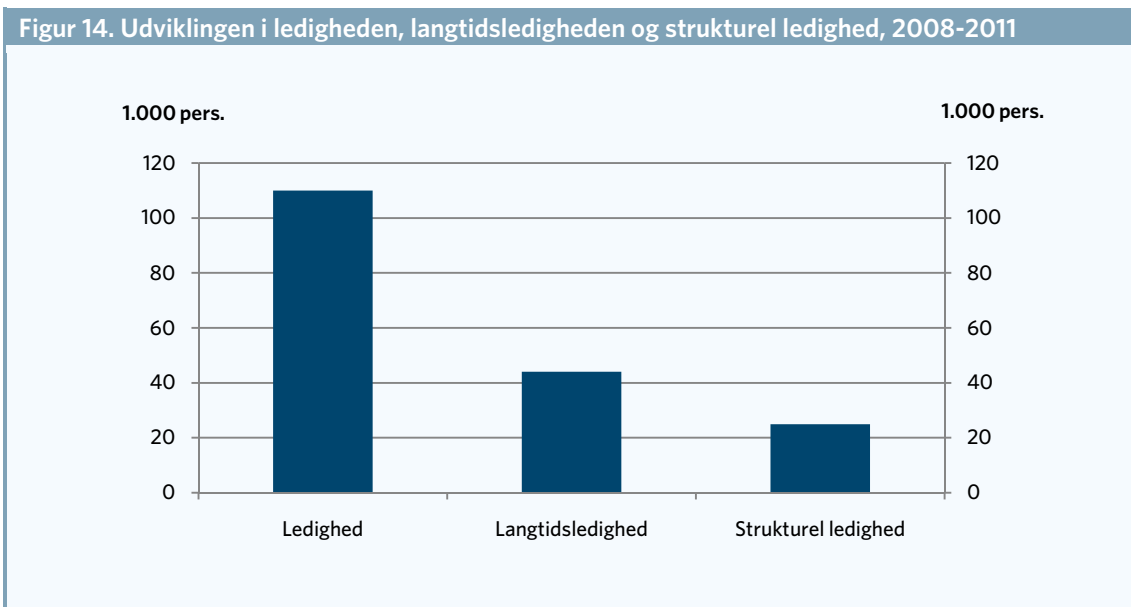
Ved at stramme så kraftigt risikerer vi simpelthen at kvæle opsvinget, så vi ikke får den ønskede vending på arbejdsmarkedet. Det betyder også at vi - stik mod hensigten - får dårligere offentlige finanser.

Vi anbefaler dels at man får indhentet de offentlige investeringer der ikke som lovet kom i gang i 2010, men samtidig anbefaler vi i lyset af kapacitetssituationen og det skrøbelige opsving, at man i 2011 fører en svag ekspansiv finanspolitik. Det kræver at der fremrykkes offentlige investeringer svarende til ekstra 10 mia.kr næste år. Det vil sætte mere gang i dansk økonomi via vækst og et bedre arbejdsmarked samtidig. Får det samtidig husholdningerne og virksomheder til at bruge nogle flere penge, kommer der endnu mere gang i vækst og beskæftigelse. Det er præcis mere vækst og beskæftigelse der skal til for at reducere de offentlige underskud igen.

Krisens langsigtede konsekvenser: 40.000-45.000 flere langtidsledige

Krisen har ikke kun kortsigtede effekter - den kan også have langsigtede effekter. AEs beregninger viser, at hvis arbejdsløsheden stiger med 100.000, vil langtidsledigheden stige med ca. 40.000. Omkring 2/3-dele af denne stigning kan blive til strukturel ledighed, som er arbejdsløshedens naturlige leje, eller groft sagt den ledighed der er i økonomien under en "normal" konjunktursituation.

I AEs prognose er det vurderet, at arbejdsløsheden fra bunden i 2008 frem til 2011 stiger med ca. 110.000. Dermed kan vi se frem til 40-45.000 flere langtidsledige, hvilket kan hæve den strukturelle ledighed med 25-30.000 personer. Det er illustreret i figur 14.

Kilde: AE på baggrund af egne beregninger.

AEs analyser viser desuden, at den strukturelle ledighed udviser "hysteresis". Det betyder, at hvis den strukturelle ledighed stiger med eksempelvis 25.000 personer, vil den fremadrettet - givet at væksten fremadrettet blot er "normal" - ligeledes være 25.000 personer højere. De historiske erfaringer viser da også, at hvis den strukturelle ledighed først stiger, er den ligesom langtidsledigheden svær at reducere igen.

Det har negative konsekvenser for dansk økonomi, hvis den strukturelle ledighed stiger. Væksten bliver lavere, og staten mister skatteindtægter og får øgede udgifter til dagpenge, kontanthjælp mv.

Endelig skal aktiveringsindsatsen styrkes. Konkret anbefaler AE, at fremrykke aktiveringen for arbejdsløse over 30 år til ½ år mod 9 måneder i dag.